

НЕДІЛЬКО А.В., ст.гр.ЕПР-08

Наук.керів.: Скрипка В.М., ст.викл.

ДВНЗ «ДонНТУ» Красноармійський індустріальний інститут,
м. Красноармійськ

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВУГІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Рассмотрены основные факторы влияния на деятельность предприятий угольной промышленности и предложены основные меры повышения эффективности работы шахт.

Актуальність. Вугільна промисловість у цілому як і основна частина діючих шахт стійко зберігають стан нерентабельних підприємств, і за показником рентабельності галузь варто було б віднести до економічно неефективних. Однак така однозначна і спрощена оцінка не характеризує належною мірою роль і ефективність вугільної промисловості як складової частини паливно-енергетичного комплексу і базової галузі економіки країни.

При оцінці перспектив розвитку вуглевидобувних підприємств, обґрунтуванні інвестиційних механізмів відтворення шахтного фонду і потужності вугільних шахт необхідно враховувати такі важливі складові, як науково-технічний прогрес, безпека праці та екологія. Вугільна промисловість, зважаючи на особливості структури основних фондів, не відноситься до галузей з високою технологією навіть за умови, що рівень механізації виробничих процесів буде істотно підвищено. Отже, витрачаючи значні ресурси, держава буде відтворювати галузь низького технічного рівня, що обтяжує економіку України.

Мета дослідження. Розглянути основні чинники впливу на стан вугільної промисловості та заходи щодо підвищення ефективності роботи шахт.

Основна частина. Основними чинниками, що впливають на стан вугільної промисловості є:

- відсутність механізму реалізації державної та цільової програми розвитку галузі;
- низька ефективність управління на всіх рівнях;
- зношеність основних фондів підприємств;
- складні гірничо-геологічні умови;
- низький рівень механізації гірничих робіт;
- недостатня чисельність кваліфікованих робітників гірничих професій.

Пошук грошових коштів може бути пов'язаний із зміною

співвідношення основного та оборотного капіталу на користь останнього. Доречним і суттєвим джерелом надходження коштів може бути здавання в оренду виробничих і складських приміщень, виробничих потужностей незадіяних на даний час. Це дає змогу за рахунок вільних потужностей одержати додаткові грошові надходження на розрахунковий рахунок.

Тимчасовим заходом стабілізації фінансового стану є одержання банківських позик. Однак, у більшості випадків позичені кошти не вирішують фінансових проблем, а лише зволікають їх розв'язання у часі. До того ж, це дає змогу залучати в обіг підприємства кошти, коли фінансові негаразди незначні і є наслідком впливу в основному зовнішніх чинників.

Недостатня державна підтримка капітального шахтного будівництва не дозволила своєчасно оновити та модернізувати шахтний фонд, тому сучасна структура шахтного фонду України є однією з найгірших серед вугледобувних країн.

У найближчі роки першочерговими мають стати заходи з використання наявних внутрішніх резервів, підвищення ефективності роботи шахт. До таких заходів можна віднести наступні:

1) підтримка виробничої потужності шахти шляхом технологічного оновлення виробництва, своєчасної заміни морально застарілого та фізично зношеного очисного і прохідницького обладнання. Внаслідок цього можна очікувати підвищення рівня використання виробничої потужності, збільшення обсягів видобутку вугілля і зменшення його собівартості.

Водночас із переоснащенням очисних вибоїв для забезпечення своєчасної підготовки запасів для відпрацювання, необхідно використовувати високопродуктивні прохідницькі комбайни, які могли б забезпечити швидкість проведення підготовчих виробок не менше 100 м/міс.

Для створення нормальних та безпечних робіт на шахті потребує оновлення і стаціонарне обладнання. Заміна на більш сучасні види підйомних машин, вентиляторів головного провітрювання, компресорних та водовідливних установок, канатів також сприятиме підвищенню виробничої потужності.

Стан шахтного фонду, навіть попри закриття значної частини неперспективних шахт, залишається незадовільним – у його структурі переважають шахти з обмеженими виробничими можливостями, в яких через “вузькі” місця в технологіях не можна використовувати високопродуктивну техніку, що обмежує перспективи підвищення ефективності їх роботи. Такі шахти потребують реконструкції [1, с. 24].

2) переорієнтація фінансових потоків на значне збільшення обсягів капітальних вкладень на підтримку виробничих потужностей діючих шахт, прискорення їх технічного переоснащення.

3) диверсифікація діяльності вугледобувних підприємств, перехід з однопродуктового на багатопродуктове виробництво (мається на увазі налагодження випуску продукції, що видобувається разом із вугіллям і вважається відходом виробництва: шахтні води, порідні відвали шахт і збагачувальних фабрик, шахтний метан).

4) покращення якості вугільної продукції. При відносно невеликих додаткових витратах завдяки цьому заходу суттєво збільшується ціна реалізації та підвищується конкурентоспроможність продукції.

Покращання якості вугільної продукції сприятиме не лише підвищенню ефективності функціонування вугільної галузі, а й зниженню обсягів використання природного газу і топкового мазуту в електроенергетиці, які застосовуються при спалюванні вугілля, зменшенню негативного впливу вугільних енерготехнологій на довкілля.

5) зменшення тіньових і бартерних операцій. Для цього необхідно створювати на шахтах та їх об'єднаннях власні маркетингові служби. Також треба усунути посередницькі організації від участі в матеріально-технічному постачанні, поставках та збуті вугілля.

Висновки. Отже загальні цільові настанови розвитку шахт схожі між собою і передбачають: збільшення видобутку вугілля; поліпшення його якості (зольності, сортності); зниження виробничої собівартості вугілля; зростання прибутку; збільшення продуктивності праці; забезпечення комерційно вигідної реалізації на ринку продукції, що випускається; ефективне використання державних субсидій та комерційних кредитів та своєчасне їх повернення.

При використанні запропонованих рекомендацій та заходів, підприємство отримуватиме прибуток, та можливість для подальшого розвитку конкурентоспроможності в ринкових умовах. Все це обумовить правильну та ефективну організацію діяльності шахти. Таким чином, в умовах, що склалися у вугільній промисловості лише конкурентоспроможність гарантує виживання вугільних підприємств на внутрішньому, і на зовнішньому ринках.

Бібліографічний список

1. Формування та реалізація річних програм техніко-економічного розвитку виробництва на вугільних шахтах України: Методичні рекомендації. -ГЦД ДОНВУГІ, 2001 – 64 с.